

KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL

**Milyen is
a hazai statisztika?**

1992. május

A Központi Statisztikai Hivatal kiadványa

Készült a Regiszter Kft. nyomdaüzemében
DTP TiMac Bt.

TARTALOM

Bevezetés	5
1. A szervezeti rendszer regisztrálása	7
2. A reprezentatív adatfelvételtől	7
3. Szezonális index. A GDP számításáról	8
4. Foglalkoztatás, bérek	9
5. Árszínvonal. Létférfő	10
6. A társadalomstatisztikáról	11
7. Bekapcsolódás a nemzetközi statisztikai rendszerbe	12
8. Feladatainkról	14
Függelék	

BEVEZETÉS

A társadalmi-gazdasági rendszerváltással is összefüggő kritikai észrevételek a statisztikai szolgálatot sem kerüli(het)ték el. A bírálatok mögött – a nem vitatható valós problémák mellett – gyakran információ hiánya, tájékozatlanság, félreértés, szakmai járatlanság húzódik meg, de nem egyszer szerepet játszik ebben a politikai, a szubjektív érdekek érvényesítése, a reálfolyamatok, a valóság tudomásulvétele helyett az azt tükröző adatok vitatása.

Néhány példát említünk:

„Nem tudjuk, hogy valójában mennyi is a GDP”;

„A GDP valójában több, mint amennyit a KSH kimutat”;

„Még az előjele sem igaz”;

„Legalább 4 százalékot torzítanak a statisztikai kimutatások, mivel nem tartják nyilván az 50 embernél kevesebbet foglalkoztató vállalkozásokat”;

„Az árindex számítása a KSH-nak nem reális”;

„Az infláció statisztikai mérőszáma bár éppenséggel nem hamis, de szintén torz képet mutat. A nyilvánosság elé ugyanis többnyire az előző évhez viszonyított adatok kerülnek”;

„Még mindig nem tudja senki, milyen is idén a gazdaság valós állapota”, stb.

Az előbb említett okokból következően a KSH nem (vagy csak igen ritkán) reagál a szubjektív észrevételekre. Összeállításunk célja csupán az, hogy tájékoztatásul röviden áttekintsük a statisztikai szolgálat fejlesztésére, az új követelményeknek megfelelő átalakítására tett erőfeszítéseinket és felvázoljuk feladatainkat, problémáinkat.

1. A SZERVEZETI RENDSZER REGISZTRÁLÁSA

A piacgazdaság kiépítésével a gazdasági szervezetek száma az elmúlt években robbanásszerűen megnőtt, amelyeknek naprakész nyilvántartása, regisztrálása azonban még ma sem megoldott.

A regiszterek a nemzetközi gyakorlatban általában a statisztikától független adminisztratív nyilvántartási rendszeren alapulnak, amelyet a statisztika is információs bázisként kezel. Jelenleg a gazdasági szervezetek nyilvántartására több forrás (pl. adó-, cég-, társadalombiztosítási nyilvántartás, stb.) is lehetőséget biztosít.

Ezek összehangolása és egységes rendszerbe való foglalása a következő időszak egyik jelentős feladata. A KSH saját regiszterét (számjegynyilvántartását) ezek figyelembevételével fejleszti, mert e nélkül nem működne adatgyűjtési rendszere.

A teljeskörű regiszter működésének alapfeltétele a decentralizált nyilvántartás kiépítése, amely megfelelő számítástechnikai háttérrel rendelkezik és összekapcsolható a megyei adóhivatalok és cégbíróságok számítógépes rendszerével. Erre alapozva a vállalkozások tulajdoni struktúrájáról, a demográfiájáról, a megszűnéséről, a csődökről is naprakész információt lehet szerezni. Egyébként a közelmúltban alakítottuk ki – a csődtörvényre alapozva – a csődstatistika rendszerét. Az abból származó információkat is rendszeresen közölni fogjuk.

2. A REPRESENTATÍV ADATFELVÉTEL RŐL

A gazdasági szervezetek számának növekedése miatt a reprezentatív adatfelvételek szerepe – a nemzetközi gyakorlattal összhangban – a gazdasági jelenségeknél is számottevően megnőtt. A regisztráció teremti meg a reprezentatív megfigyelés lehetőségét (jó mintát venni csak a teljes sokaság ismeretében lehet). A korábbi években néhány ezer, viszonylag nagyméretű szervezet teljeskörű felmérésével lehetséges volt a folyamatok vizsgálata. Esetenként százezer adatszolgáltató felmérése már költség szempontjából sem lehetséges, de indokolatlan is, ezért széleskörűen alkalmazzuk a reprezentatív adatfelvételt.

A reprezentatív módon megfigyelt kishalmazatok adatait teljeskörűsítjük, és a nagyszervezetek adataival összesítve publikáljuk. Ez a – nemzetközi gyakorlatban is alkalmazott – módszer reális képet nyújt a teljes sokaságról.

Az *iparban* az 50 fő feletti jogi személyiségű gazdasági szervezeteket, valamint a kettős könyvvitelt vezető jogi személyiség nélküli gazdasági társaságokat teljes körben megfigyeljük. Az e körön kívüli kisebb gazdasági szervezeteket mintavételes kiválasztás alapján vizsgáljuk.

Az *építőipari termelés* volumenének alakulását is az iparban alkalmazott teljeskörű, illetve reprezentatív megfigyelési módszer kombinálásával mérjük. (Az ipartól eltérően azonban nem havonként, hanem csak negyedévenként történik a számbavétel.)

A *mezőgazdaságban* az ország állatállományáról negyedévenként van információnk, egyrészt a szervezetek statisztikai adatszolgáltatásai, másrészt a kistermelők állatállományának összeírása alapján. Az összeírások öt évenként teljeskörűek (a legutóbbi 1991 áprilisában volt), a közbeeső időben negyedévenként – a fejlett országok gyakorlatához hasonlóan – mintavétel alapján (az 1,6 millió körüli háztartásból véletlenszerűen kiválasztott 72 000 háztartásnál) történik a felmérés.

A *kiskereskedelemben* 1991. januártól tértünk át a mintavételes megfigyelésre, hiszen az üzletek száma 1992. elejére már kb. 150 ezerre nőtt. A havi információnál az üzletek 15-20%-át figyeljük meg.

Adataink természetesen csak a legális vállalkozói körben megvalósuló kereskedelmi forgalomra vonatkoznak, azaz a lakosság egymás közötti forgalmára és a külföldiekkel folytatott kereskedelemre nincs statisztikai adat (ennek megfigyelésére a nemzetközi gyakorlatban sem találtunk módszert).

A *külkereskedelmi* statisztikában az 1992. január 1-jével bevezetett új rendszer „üzembehelyezése”, a vámnyilvántartási rendszerre való telepítése rendkívüli erőpróba volt mind a vámszervek, mind pedig a külkereskedelmi statisztikáért közvetlenül felelős NGKM számára. Az átállás biztonságos megoldása a régi (vállalatoktól közvetlenül begyűjtött) statisztika és az új rendszer legalább egy éves párhuzamos működtetését igényelte volna, amire – jobbra anyagi feltételek hiányában – nem volt mód. Így szinte természetes, hogy bizonyos türelmi időre van szükség, amíg az új rendszerből megbízható információk nyerhetők. (Jó néhány nyugat-európai országnak is hasonló a tapasztalata.) A hatékony külkereskedelmi információs rendszer megteremtése azonban további jelentős és összehangolt erőfeszítést követel. Így ki kell alakítani a vám és a statisztika céljait egyaránt szolgáló kombinált nomenklatúrát, az átfogó ellenőrzési rendszert, és meg kell határozni a KSH szerepét ebben.

3. SZEZONÁLIS INDEX. A GDP SZÁMÍTÁSÁRÓL

A termelés, valamint az értékesítés volumenének számításánál és a tájékoztatásnál 1992-től a volumenindexet 1985. évi bázison is publikáljuk. A nemzetközi gyakorlatban ez általánosan alkalmazott módszer, mert a rövid távú konjunktúra szemléltetésére is alkalmas. Az idősorban jelentkező szezonális

ingadozást az OECD országokban elterjedten használt számítástechnikai programcsomag segítségével szűrjük ki.

A GDP termelésének és felhasználásának mérésével kapcsolatosan is több észrevétel felmerült. A GDP számítás a különböző központi szervek információs rendszerének összehangolása, az információ-bázisok közötti adatáramlás alapján történik. Kiemelt szerepe van a vállalkozások mérleg-beszámolóinak, a kisvállalkozások vagyongkimutatásainak, a személyi jövedelemadó-bevallásnak, valamint a költségvetési szervek pénzügyi beszámolóinak. Ezeket az elsődleges adatokat a PM, illetve az APEH dolgozza fel, amelyeket a KSH átvesz és saját adatgyűjtései (pl. beruházás, árindex, lakossági fogyasztás, stb.), valamint az NGKM külkereskedelmi és az MNB (pl. lakossági megtakarítás, fizetési mérleg) információi felhasználásával számítja ki a GDP termelését és felhasználását. A GDP megállapítása tehát kiterjed a gazdaság valamennyi, adót fizető szereplőjére, de ez a feladat csak a különböző szervezetek szoros együttműködésével oldható meg. (A számítások fejlesztésénél a következő időszakban például az egyik cél a különböző adóbevallások megbízhatóságának a javítása.)

4. FOGLALKOZTATÁS, BÉREK

A lakosság gazdasági aktivitásának vizsgálatára 1992-től új statisztikai adatgyűjtést, ún. munkaerő-felmérést rendszeresítettünk. Az adatgyűjtés célja, hogy a *foglalkoztatottság*, valamint a munkanélküliség alakulását a nemzetközi statisztikai ajánlásoknak megfelelően és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) fogalmai szerint figyeljük meg. A felmérés havonta tízezer háztartásra terjed ki és a háztartásokban élő 15–74 év közötti személyek gazdasági aktivitására vonatkozik. A felmérés eredményéről a jövőben negyedévenként adunk tájékoztatást. Emellett a munkaerőközvetítő irodákban regisztrált munkanélküliekre vonatkozó adatokat – az Országos Munkaügyi Központ információja alapján – havonként publikáljuk.

Az évközi bérindexek negyedévente állnak rendelkezésre az anyagi ágakra vonatkozóan. A megkezdett statisztikai fejlesztések eredményeképpen 1993-tól havonként tudunk bérindexet számítani a fontosabb termelőágazatokra és a negyedéves bérindexek a teljes nemzetgazdaságra vonatkoznak majd. A bérek színvonalára vonatkozó adatok természetesen már most is fontos szerepet töltenek be az érdekegyeztetésben.

5. ÁRSZÍNVONAL, LÉTMINIMUM

Kiemelt feladatnak tekintjük a gazdasági változások társadalomra és az egyénre gyakorolt hatásának folyamatos megfigyelését. Ennek egyik meghatározó eleme a fogyasztói árszínvonal alakulásának, az inflációnak folyamatos mérése. Árstatisztikai rendszerünk az Európai Gazdasági Közösség gyakorlatához igazodik. A piacgazdaság körülményeihez való alkalmazkodást mutatja többek között, hogy az árszínvonal havonkénti mérésére önálló *fogyasztói árstatisztikai rendszert építettünk ki*. A következőket és megfelelően ellenőrzött ármegefigyelés is biztosítja az információk megalapozottságát.

A fogyasztói árindex minden hónapban három bázishoz (előző év december, a közvetlenül megelőző hónap és az előző év azonos időszaka) viszonyítva készül. A publikáció középpontjában ugyancsak a havi indexek állnak, amelyet a tárgyhónapot követő 15-én egyidejűséggel és rendszerességgel publikálunk (MTI, sajtó, kormányzati szervek, stb.).

Az elmúlt év során korszerűsítettük a *létminimumszámításokat*. A létminimum-számítás ugyanis arra ad választ, hogy mekkora az a havi nettó összeg, amelyből egy háztartás, egy család a legszerényebben, de a társadalomban még elfogadható színvonalon képes megélni. A modul-elvet alkalmazva a módszert kidolgoztuk és a különböző létszámú, valamint összetételű háztartások létminimumát, valamint a számítások segédadatait negyedévenként a „Fogyasztói árindex-füzetek: Infláció-létminimum” c. kiadványban jelentjük meg.

Ez év tavaszán 20 ezer háztartásra kiterjedően átfogó *életkörülmény-felvételt*, illetve egy kisebb mintán jövedelmi felmérést *hajtottunk végre*. Az adatgyűjtés célja, hogy képet kapjunk arról, hogy a háztartások, illetve a különböző lakossági csoportok életszínvonalában, jövedelmi helyzetében milyen változások következtek be, a differenciálódás miképpen alakult. Melyek azok a lakossági rétegek, amelyeknek javult és melyek azok, amelyeknek romlott az életszínvonala. Ebből a felmérésből lehet majd megállapítani, hogy hány ember él a létminimum közelében, illetve ennek szintje alatt. (Ilyen típusú kérdésekre csak az eddig ötévenként végrehajtott reprezentatív jövedelmi felmérések adhatnak választ, a legutóbbi ilyen felmérés 4 évvel ezelőtt, 1988-ban, 1987-re vonatkozóan készült.) A jogos igények és az érdeklődés miatt egy évvel előbbre hoztuk a felmérést, aminek első eredményeit ez év őszén tesszük közzé.

6. TÁRSADALOMSTATISZTIKÁRÓL

A társadalomstatisztikában biztosítani kell az eddig meglévő statisztikák folyamatosságát, ugyanakkor az új jelenségek és a társadalom mozgásának megismerése érdekében növelni kell a statisztika információs bázisát.

A megváltozott viszonyokat is figyelembe véve, folytatni kívánjuk a nagy hagyománnyal rendelkező *rétegződés, életkörülmény, életmód* vizsgálatokat. Ennek keretében 1992-ben átfogó társadalmi mobilitás vizsgálatra kerül sor, majd ezt követően 1993-ban az életkörülmények és életmód főbb jellemzőiről gyűjtünk adatokat. Ezen adatgyűjtésekhez kapcsolódva bizonyos rétegek helyzetét önállóan is nyomonkövetjük, így például a fiatalok életkörülményeinek alakulását, továbbá a társadalom szélső helyzetben lévő csoportjainak, így a szegények, illetve az elit rétegek újratermelődésének főbb jellemzőit. A későbbiekben a vizsgálatok kiegészülnek a társadalom időgazdálkodását tükröző adatfelvételekkel.

Ezen átfogó vizsgálatok alapján – a társadalomstatisztika eszközeivel – hozzávetőleges képet alkothatunk a 90-es évek átmeneti viszonyairól, a fontosabb mozgásfolyamatok irányairól, a polgárosodás kibontakozásáról, illetve e folyamatokat kísérő kedvezőtlen jelenségekről, így elsősorban az elszegényedés társadalmi összetevőiről.

A szociális helyzet alakulását azonban más információs források alapján is igyekszünk bemutatni, így elsősorban az önkormányzatok szociálpolitikai tevékenységét tükröző adatgyűjtéssel. Az 1992. évi kísérletek tapasztalatai alapján 1993-tól olyan típusú adatgyűjtést tervezünk, amely részletes információt ad az önkormányzatok valamennyi fontosabb szociális tevékenységéről, továbbá arról, hogy a különféle támogatásra rászoruló családok mely rétegekből kerülnek ki. (Az adatgyűjtést a Népjóléti Minisztériummal közösen végezzük, amit a Belügyminisztérium is támogat.)

A piaci viszonyokra való áttérés alapvető változásokat hoz a lakáshelyzet alakulásában is. E folyamat nyomonkövetése érdekében olyan lakásstatisztikai adatbázist szükséges kialakítani, amely alkalmas a kormányzati lakáspolitika megalapozásához is. Ennek keretében – részben a meglévő nyilvántartások és népszámlálási adatok, részben kiegészítő adatgyűjtések alapján – részletes információkat kell gyűjteni a lakóépület-állomány minőségéről, a lakás- és ingatlanforgalom jellemzőiről, ezen belül is az önkormányzati lakások privatizációjáról, a vállalkozásszerű bérlakás-építésekről, nem utolsósorban a családok szociális helyzete és a lakáshozjutás közötti összefüggésekről.

A rendszerváltást követően teljesen új viszonyok alakultak ki a *társadalmi és politikai szervezetek, valamint az egyesületek létrejöttében és működésében*. Az ezzel kapcsolatos információk fontosak, miután a civil társadalom szer-

veződését és formálódását – jelentős részben – e szervezetek tevékenységén keresztül lehet lemérni. Az adatgyűjtéshez első lépésben viszonylag naprakész regisztert kell kialakítani, majd ezt követően rendszeres adatgyűjtéseket szükséges kezdeményezni. Az intézményi adatgyűjtést e téren is kiegészítjük a lakossági adatfelvételekből nyerhető információkkal, melyek alapján képet kapunk a különböző rétegek társadalmi aktivitásáról és azok jellemzőiről.

A népességről, annak számáról demográfiai, iskolázottsági, foglalkozási, etnikai stb. összetételéről, az ország lakás- és épületállományáról, a teljeskörű népszámlálások biztosítanak adatokat. A népszámlálások adnak kizárólagos lehetőséget fentiek településszintű megismeréséhez, a mikrocenzusok csak nagyobb egységekre (megyékre) biztosítanak megbízható adatokat.

Eddig népszámlálásokat tízévenként, a népszámlálások között pedig 1960 óta egy, esetleg két mikrocenzust hajtottunk végre. Ezek programjainak kialakításánál mindig figyelembe vettük az ENSZ vonatkozó ajánlásait is.

A Hivatal hosszú idő óta gyűjt adatokat a *népesevésstatisztika* keretében a születésekről, halálozásokról, házasságokról, válásokról belföldi vándorlásról. Fentiekén kívül szükséges a nem turisztikai és nem kivándorlási célú nemzetközi vándorlás statisztikai megfigyelésének a kialakítása is, mert erről nem rendelkezünk megfelelő információval. Ennek a megfigyelésnek ki kell terjednie a magyar állampolgárok külföldi, és a külföldi országok lakosainak magyarországi tartózkodására.

A fenti teljeskörű statisztikai megfigyelés mellett reprezentatív adatfelvételekkel vizsgáljuk az egyes népmozgalmi jelenségek okait. Ezek kiterjednek a népesség termékenységének, a házasságok stabilitásának, a válások okainak vizsgálatára. Ugyancsak reprezentatív adatfelvétel irányul a népesség egészségállapotának leírására, a társadalom egyes csoportjaira jellemző problémák és azok okainak feltárására (öregkorúak, fiatalok, nők, stb.) Az egyes kérdéskörök vizsgálatára – mintegy két évtizede – öt-hat évenként kerül sor. A jövőben is folytatni kell ezeket az adatfelvételeket, amelyek tematikáját természetesen mindig az adott időszakban felmerülő társadalmi problémákra kell irányítani.

7. BEKAPCSOLÓDÁS A NEMZETKÖZI STATISZTIKAI RENDSZERBE

A társadalmi és gazdasági változásoknak megfelelő információs igények kielégítése érdekében olyan mutatószámokat és módszereket dolgoztunk ki, amelyek a nemzetközi statisztikai ajánlásokkal is összhangban vannak. Az osztályozási rendszerek fejlesztése például egyben lehetővé teszi a nemzetközi statisztikai információs rendszerbe való közvetlen bekapcsolódásunkat.

Az utóbbi évek alapvető változásai a gazdaságban olyan strukturális módosulásokat idéztek elő, amelyek vizsgálata a *statisztikai osztályozások* új rendszerének kialakítását is szükségessé teszik. Ugyanakkor az európai közösségi tagságra való törekvés bizonyos statisztikai kötelezettségeket is támaszt a hazai gyakorlattal szemben. Az Európai Közösségek egyik fontos szervezete, az EUROSTAT ugyanis különböző ajánlásokban, módszertani követelményekben szabályozza az EK országaira vonatkozó egységes statisztikai rendszert. Ez a szigorú rend (pl. módszer, gyakoriságok, osztályozás, stb.) egyelőre ránk nem vonatkozik, az viszont kötelező számunkra, hogy erre fokozatosan áttérjünk. Ennek figyelembevételével alakítottuk ki pl. a különböző osztályozások összehangolt rendszerét.

Ennek során első lépésben az integráló szerepkört betöltő új Gazdasági Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszerét (TEÁOR) és az ehhez tartalmában, szerkezetében is szorosan kapcsolódó Szolgáltatások Jegyzékét (SzJ) dolgoztuk ki és vezettük be 1992. január 1-jével.

Az új TEÁOR első két szintjén teljesen átvette az EK tagországai számára 1994-től kötelezően, jelenleg néhány országban kísérleti jelleggel alkalmazott tevékenységi osztályozását és egyben az ENSZ azonos rendeltetésű osztályozási ajánlását.

Az ún. produktum szemléletű osztályozásoknál (Ipari Termékek Jegyzéke, Mezőgazdasági és Erdészeti Termékek Jegyzéke, Vízgazdálkodási Termékek Jegyzéke, Számítástechnika-alkalmazási Termékek Jegyzék, Építményjegyzék) első lépésben csak a TEÁOR-beli módosítások gazdasági ágak közötti elhatárolását érintő változásait hajtottuk végre 1992-ig.

Az előbbiekkkel párhuzamos feladatként jelentkezett a magyar foglalkozási osztályozási rendszer (FEOR) átalakítása, korszerűsítése. E munka során a jelenleg érvényes nemzetközi foglalkozási nómenklatúrát (ISCO-88) vettük alapul, az EUROSTAT ajánlásában szereplő kiegészítések figyelembevétele mellett.

Az új FEOR kidolgozása – a tervek szerint – még 1992-ben befejeződik, és kellő jogi szabályozás mellett 1993-ban bevezetésre kerülhet.

A statisztika fejlesztésére egyébként a különböző nemzetközi szervezetektől jelentős anyagi támogatást is kaptunk. Így a PHARE program keretében mintegy 10 millió ECU értékű számítástechnikai fejlesztést hajtottunk végre, amellyel az elmaradott technikai feltételeket változtatjuk meg.

A különböző nemzetközi szervezetek munkájában aktívan részt veszünk. Több évtizedre tekint vissza az ENSZ keretein belül többek között az Európai Gazdasági Bizottság Statisztikai főosztályával, a szakosított szervezetekkel (ILO, FAO, WHO) folytatott együttműködésünk.

Az elmúlt években kapcsolataink jelentősen bővültek, elsősorban az OECD-

vel illetve az EGK Statisztikai Hivatalával, az EUROSTAT-tal. Ezeken túl a kétoldalú együttműködés szélesedett, mind az európai, mind a tengeren túli országokkal. Együttműködésünk lényege a miénknél fejlettebb statisztikai rendszerek gyakorlatának, a megoldások részleteinek tanulmányozása abból a célból, hogy ezek a konkrét hazai körülmények között adaptálhatók legyenek. E tekintetben már több sikeres alkalmazásról, illetőleg ezek előkészítéséről tudunk beszámolni. Nemzetközileg támogatott munkák folynak például a már említett EGK statisztikai osztályozásainak és módszereinek fokozatos bevezetésére, amelyre egyébként a társulási szerződésünk is kötelez.

Szakembereink rendszeresen és aktívan részt vesznek a szakmai szervezetek munkájában (ISI, IAOS) is.

8. TOVÁBBI FELADATAINKRÓL

Tájékoztató tevékenységünket a rendszeresség és a sokoldalúság jellemzi. Így például 1991-ben 115 kiadványt publikáltunk, amelyek között a rendszeres gyorstájékoztatókon és adatgyűjteményeken kívül nem kis számú elemző, illetve módszertani tanulmány is szerepelt.

Tájékoztatásunk alapvető rendező elvének továbbra is a semlegességet tekintjük. Ez azt jelenti, hogy ragaszkodunk a különböző ágazati, szakmai, politikai és egyéb érdektől mentes adatközléshez, publikáláshoz. Ugyancsak ennek a szemléletnek megfelelően további fontos elvünk a *teljes nyilvánosság* biztosítása, azaz a törvényes keretek között minden adat, minden felhasználó számára egyformán és egyidőben hozzáférhető legyen. (Információ céljából Függelékben csatoljuk a rendszeres havi tájékoztatónk „Gazdasági jelzőszámok” című részét.)

A szöveges elemzést tartalmazó havi tájékoztatónk példányszámát sokszorosára növeltük, s azt késedelem nélkül a szakemberek, a közvélemény és minden érdeklődő, így a sajtó rendelkezésére bocsátjuk.

A tájékoztatás színvonalának javítása mellett a statisztika fejlesztéséből a következőket emeljük ki:

- Egyik jelentős feladatunk a GDP (bruttó hazai termék) évközi becslésének, mint a konjunktúra egyik fontos mutatójának a megvalósítása. Többoldalú közelítésben alakítottuk ki módszereinket, azonban azt a megfelelő technikai és módszertani előkészítés időigénye miatt csak 1993-ban tudjuk bevezetni.

- A külkereskedelmi statisztikában elsősorban a vámeljárási célra készült árueleíró és kódrendszer használatán túl ki kell dolgozni a statisztikai igényeknek is megfelelő részletezést, az ún. kombinált nómenklatúra hazai változatát.
- A *pénzügystatisztikának* átfogó képet kell nyújtania a pénzügyi rendszer egészének működéséről, ugyanakkor alkalmasnak kell lennie az újratemelés reálfolyamatainak és a pénzügyi, jövedelmi folyamatoknak az összekapcsolására, azok egymásra gyakorolt kölcsönhatásainak az elemzésére. El kell érünk, hogy a mainál átfogóbb és valóságosabb képet alkothassunk olyan fontos kérdésekről, mint pl. az ország adóssághelyezete, az államháztartás működése, a lakossági megtakarítások alakulása, a privatizáció, a külföldi tőkebeáramlás tényleges hatása a gazdaságra. A közel sem teljes felsorolásból is kitűnik, hogy a pénzügystatisztika új alapokra helyezésének természetesen elengedhetetlen feltétele a különböző szerveknél működtetett államháztartási, banki, adózási stb. részrendszerek összehangolt fejlesztése is.
- Nem kis feladatot jelent számunkra, a statisztikai törvényből következően a különböző adatbázisok, az *adatgyűjtés és -áramlások összehangolása*, egységes rendszerbe való foglalása. Ebből a célból készítjük elő az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programot (OSAP). Mindez az információ javítása mellett az adatszolgáltatók tehermentesítését is szolgálja.
- A vezetés és az irányítás számára nélkülözhetetlen információk, statisztikák megbízhatóságának javítása az adatszolgáltatói feyelem megszilárdítását is megköveteli. Megbízható statisztika tartósan csak megalapozott, pontos adatszolgáltatáson alapulhat. A *statisztikai feyelem* azonban nem választható el az általános állampolgári, gazdasági–társadalmi feyelemtől és moráltól.

A feladataink jelentősek és felelősségteljes munkát igényelnek a statisztikai szolgálat szakembereitől. A teljesség érdekében azonban őszintén szólunk kell problémáinkról is. A KSH létszáma (a területi szervekkel együtt) az elmúlt 10 évben majdnem a felére, alig több mint másfélezer főre csökkent. Különösen az utóbbi években volt jelentős – az alacsony kereset miatt – a magasan képzett szakemberek távozása. Dolgozóink átlagkeresete jelenleg is kb. 30%-kal alacsonyabb, mint a többi központi államigazgatásban dolgozóké.

Kedvezőtlen és szegényes a Hivatal műszaki-technikai felszereltsége. A gépek elavultak, újak beszerzésére eddig alig volt lehetőség. Mindezt a kép teljessége érdekében és azért hangsúlyozzuk, mert a magyar statisztikai rendszer fejlesztése és beépítése az európai információs rendszerbe nem képzelhető el az ehhez szükséges szubjektív és objektív feltételek megteremtése nélkül.

*

Remélhetőleg az eddigiek meggyőzően támasztják alá azt, hogy minden nehézségünk ellenére, publikált adataink megbízhatóan tükrözik a gazdasági, társadalmi változások *tendenciáit* és megfelelő alapot biztosítanak a döntések előkészítéséhez. A folyamatban lévő változtatások pedig jelzik a nemzetközi gyakorlathoz és követelményekhez igazodó fejlesztési irányokat is, érzékeltetve e feladatok súlyát.

FÜGGELÉK

GAZDASÁGI JELZŐSZÁMOK

Fix bázisú és konjunktúra mutatók

Megnevezés	1992. január	1992. február	1992. március
Ipari termelés volumenindexe ^{a)} 1985. havi átlag = 100,0 1991. december = 100,0	62,5 101,6	64,9 105,5	63,8 103,7
Az ipar termelői árindexe 1991. december = 100,0 előző hónap = 100,0	101,1 101,1	102,2 100,8	104,0 101,4
Építőipari termelés, folyó áron ^{b)} előző év azonos időszaka = 100,0	122,4 ^{c)}
Beruházások folyó áron ^{a)} 1988 átlaga = 100,0	139,0 ^{c)}
Kiskereskedelmi áruforgalom volumenindexe ^{a)} 1988. havi átlag = 100,0	69,3	69,5	67,1
Fogyasztói árindex 1991. december = 100,0 előző hónap = 100,0	103,2 103,2	106,0 102,7	107,9 101,9
Havi bruttó átlagkereset, Ft összesen ^{d)} előző hónap = 100,0	17 862,0 ...	20 477,0 114,6	22 433,0 109,6
Munkanélküliségi ráta ^{e)}	8,2	8,4	8,9
Külkereskedelmi egyenleg, Mrd Ft	29,9 ^{c)}
Konvertibilis folyó fizetési mérleg egyenlege, millió dollár	...	413,0 ^{f)}	...

a) Szezonálisan kiigazított – b) Kivitelező építőipar – c) I. negyedév – d) Mezőgazdasági és költségvetési gazdálkodók nélkül, az 50 főnél többet foglalkoztató jogi személyiségű gazdasági szervezetekben – e) Regisztrált munkanélküliek – f) Január–február

Hagyományos gazdaságstatisztikai adatok és mutatók

Megnevezés	Adat- forrás	1991. év	1991. jan–márc.	1992. jan–márc.
IPAR				
Termelés, Mrd Ft (folyó áron) teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	1952, 5 1833,1	... 491,1	454,2 397,3
Termelés volumenindexe (az előző év azonos időszaka %-ában) teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	80,9 78,5	... 87,9	80,5 73,4
Értékesítés, Mrd Ft (folyó áron) teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	1903,6 1784,1	... 462,0	447,5 390,6
Az értékesítés volumenindexe (az előző év azonos időszaka %-ában) teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	80,5 78,1	... 88,0	85,9 78,4
A foglalkoztatottak száma, 1000 fő teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	1129,1 1050,3	... 1110,9
A foglalkoztatottak száma (az előző év azonos időszaka %-ában) teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	90,1 86,6	... 89,0

Megnevezés	Adat- forrás	1991. év	1991. jan–márc.	1992. jan–márc.
Az egy foglalkoztatottra jutó termelés volumene (az előző év azonos időszaka %-ában) teljes körűen megfigyelt szervezetekre	KSH	89,8 90,6	... 98,8	... 84,9
Rendelésállomány volumene ^{a)} az előző év azonos időszaka %-ában	KSH	–	–	54,4
ebből: belföldi	–	–	58,9	47,3
export	–	–	–	–
ENERGIAGAZDÁLKODÁS				
Energiafelhasználás, PJ	Energ. felügy.	1175,0	362,0	320,0
az előző év azonos időszaka %-ában		94,4	101,4	88,5
KIVITELEZŐ ÉPÍTŐIPAR				
Az építési szerelési munkák szerződésállománya ^{b)} , az időszak végén Mrd Ft (folyó áron)	KSH	149,6	...	70,8
az előző év azonos időszaka %-ában		95,8	...	97,7
MEZŐGAZDASÁG				
A mezőgazdasági termékek értékesítésének volumene az előző év azonos időszaka %-ában	KSH	82,1
ebből: élő állatok és állati termékek		79,6	88,0	73,9

a) A 300 főnél többet foglalkoztató kohászati, gépipari, építőanyagipari, vegyipari és könnyűipari szervezetek II. negyedévre vonatkozó adatai. Az utóbbi a nyomda-, valamint a kézmű- és háziipar adatai nélkül értendő.

b) Az 50 főnél többet foglalkoztató jogi személyiségű gazdasági szervezetek adatai.

Megnevezés	Adat- forrás	1991. év	1991. jan-márc.	1992. jan-márc.
SZÁLLÍTÁS	KSH			
Áruszállítás árutonnakilométer alapján ^{a)} Mrd átkm az előző év azonos időszaka %-ában		26,8 63,7	7,1 61,8	6,8 96,6
A BERUHÁZÁSOK TELEJESÍTMÉNYÉRTÉKE^{b)}	KSH			
Mrd Ft, folyó áron az előző év azonos időszaka %-ában		43,8 116,6
BELKERESKEDELEM	KSH			
A kiskereskedelmi eladási forgalom Mrd Ft, folyó áron az előző év azonos időszakának %-ában, összehasonlító áron		1052,9 71,8	243,8 ...	253,4 83,8
			1992. márc.	1992. jan-márc.
ÁRALAKULÁS (az előző év azonos időszaka %-ában)	KSH			
Az ipar termelői árindexe belföldi értékesítési árindex		132,6 131,9	111,7 107,7	112,6 108,6
A mezőgazdasági termékek termelői-felvásárlási árindexe Fogyasztói árindex Ebből: élelmiszer ^{c)} Kiviteli árindex Behozatali árindex		98,9 135,0 121,9 130,7 145,9	132,9 124,8 116,8 126,2 115,2

a) A teljes körűen megfigyelt gazdasági szervezetek adata. – b) Az 1992. január 1-jétől érvényes fogalmak szerint, az összehasonlításhoz a bázisadatokat módosítottuk. – c) 1992-től kávé, tea, üdítőitalokkal együtt.

Megnevezés	Adat- forrás	1991. év	1991. jan-márc.	1992. jan-márc.
KÜLKERESKEDELEM	NGKM			
Behozatal, Mrd Ft		855,6	173,4	159,9
Kivitel, Mrd Ft		764,3	164,9	189,8
Egyenleg, Mrd Ft		- 91,3	- 8,5	29,9
IDEGENFORGALOM	KSH			
Magyarországra érkező külföldiek. 1000 fő		33 265	5083	5218
ebből : turisták		21 860	2950	3252
Magyarországra érkező külföldiek az előző év azonos időszak %-ában		88,4	101,0	102,7
ebből: turisták		106,6	132,8	110,3
Az idegenforgalm bevételi (+), kiadási (-) többlete, Mrd Ft	MNB	40,3	4,1 ^{a)}	1,9 ^{a)}
Konvertibilis elszámolás, millió dollár		559,5	55,7 ^{a)}	28,2 ^{a)}
PÉNZÜGYEK				
A lakosság folyó pénzbevétele központi forrásból, Mrd Ft	MNB	1450,4	320,7	383,2
ebből: magánvállalkozók		150,9	28,6	41,9
A lakosság folyó pénzbevétele az előző év azonos időszak %-ában		122,9	122,6	119,5
ebből: magánvállalkozók		132,4	138,2	145,6
A lakosság betétállománya ^{b)} az időszak végén, Mrd Ft	MNB	483,5	387,4	510,1

a) Január-február. – b) Az időarányos kamattal és takaréklévéllel együtt

Megnevezés	Adat- forrás	1991. év	1991. jan–márc.	1992. jan–márc.
PÉNZÜGYEK (folytatás)				
Az állami költségvetés többlete (+), hiánya (-) Mrd Ft	PM	-114,2	-22,2	-47,4
Konvertibilis folyó fizetési mérleg egyenlege, millió dollár	MNB	267	149 ^{a)}	413 ^{a)}
Bruttó adósságállomány az időszak végén, millió dollár ebből: konvertibilis	MNB	22 813 22 658	... 21 518 ^{a)}	21 769 ^{a)} 21 617 ^{a)}
Nettó adósságállomány az időszak végén, millió dollár ebből: konvertibilis	MNB	13 487 14 554	... 15 695 ^{a)}	12 524 ^{a)} 13 535 ^{a)}
JOGI SZEMÉLYISÉGŰ GAZDASÁGI SZERVEZETEK SZÁMA	KSH			
Összesen, az időszak végén		52 756	38 122	58 950
Alapítások száma		24 696	9 226	6 517
ebből: vegyesvállalat		5 642	1 667	1 109

a) Január–február

TÁRSADALMI JELZŐSZÁMOK

Megnevezés	Adat- forrás	1991. év	1991. jan–febr.	1992. jan–febr.	
Születési arányszám, ezrelék	KSH	12,2	12,0	11,8	
Halálozási arányszám, ezrelék	KSH	14,1	15,1	15,6	
Természetes fogyás, ezrelék	KSH	– 1,9	– 3,1	– 4,3	
Csecsemőhalandóság, 1000 élveszülettire	KSH	15,1	15,2	14,6	
Házasságkötési arányszám, ezrelék	KSH	6,4	2,6	2,6	
Táppénzes arány ^{a)} , % ebből: ipar	KSH	6,9 8,1	4,9 ^{b)} 5,5 ^{b)}	
			1991. márc.	1992. márc.	
Regisztrált munkanélküliek arányszáma az időszak végén, 1000 fő	OMK	406,1	145,0	478,0	
				régi új módszer szerint	
Regisztrált munkanélküliek száma az időszak végén ^{c)} , %	OMK	8,5	3,0	10,0	8,9
Legnagyobb arányszám, % Szabolcs-Szatmár-Bereg	OMK	16,4	8,3	20,3	17,0
Nógrád	OMK	16,1	7,2	18,5	15,1
Borsod-Abaúj-Zemplén	OMK	13,9	5,2	15,9	14,8
Legkisebb arányszám, % Budapest	OMK	2,6	0,5	3,4	3,5

a) 1992-től az első tíznapos betegállományban lévők nélkül. – b) Március. – c) 1991-ben a munkanélküliek száma az aktív keresők és a munkanélküliek számához viszonyítva, 1992. januártól a gazdaságilag aktív népességhez (azaz aktív keresők, foglalkoztatott nyugdíjasok, GYES-en, GYED-en lévők és munkanélküliek együtt) viszonyítva.